

TWEEDE HOOFDSTUK

DE FUSILIERS-MARINIERS

— Nancy; zoudt gij eens om de eieren naar Eessen willen gaan? vroeg madam Veirle. Filomene heeft veel werk.

— Zeker moeder... 't Is schoon weer en een aangename wandeling, antwoordde de dochter levendig.

— Zou ik niet al te onbescheiden zijn, als ik vraag u te mogen vergezellen?

lijken toon:

— Ik zàl gaarne uw gids zijn...

— En ze is een kind vaar haar vader en kent het gewest op haar duimpje, hernam de heer Veirle.

Een kwartier later gingen beiden op weg. Op de Markt en in de Eessenstraat verscheen achter de witte gordijn-

De Fransche Mariniers

sprak Walter Bonte. Ik moet de aardrijkskunde der streek wat leeren...

— Wel ja... loop eens mee, stemde de rentenier toe. Dan zal ik intusschen mijn paperassen nazien en 't meest belangwekkende voor u opteekenen.

Nancy bloosde, toen de bezoeker haar vragend aankeed en zei dan op harte-

tjes van menig raam een nieuwsgierig hoofdje en werd er gevraagd of gemompeld. « Wie kan dat zijn bij de dochter van meneere Veirle? »

Aan den barreel stond volk naar een trein te kijken en dadelijk zag men, dat er daar iets bijzonders gaande moest zijn.

— Soldaten, zeker? zei de heer Bonte.

— Ik denk het... Dat is misschien al nieuws voor u...

Ze traden nader en zagen jonge, vroolijke mannen in een onbekende uniform. Burgers kwamen toegelopen met glazen bier, sigaren, tabak, met boterhammen, vleesch en kaas en de vreemde gasten namen alles lachend en dankend aan en maakten grapjes met de meisjes.

— Jufvrouw Veirle, nu mogen we gerust zijn, want de Franschen komen ons helpen, zei een vrouw.

— Zijn het Franschen?

— Ja... ze moeten naar Antwerpen...

Walter Bonte was al in gesprek met eenige soldaten, die uit den wagen gesprongen waren en voor den barreel stonden. Het waren fusiliers-mariniers, jongens van Noord-Frankrijk, Bretagne, La Rochelle, velen met bruin gelaat, als voortdurend gegeeseld door de zilte bries, zonen der zee, die zich nu wel vreemd moesten gevoelen in een daverenden trein.

Ze droegen wijde broeken en blauwe bloezen, die den blooten hals lieten zien, en baretten op het hoofd. Men had ze verzameld in het versterkt kamp van Parijs, en wilde ze dan naar Duinkerke sturen. Op acht dagen tijd had hun aanvoerder, admiraal Ronarch, hen van zee bonken tot landsoldaten moeten maken en in de stad van Jean Bart zou men hun opleiding voltooien.

Maar toen de trein te Duinkerke stopte, was er een nieuw bevel. Voor meerdere oefening bleef geen tijd over... De fusiliers-mariniers moesten dadelijk doorreizen naar Antwerpen, dat in grooten nood verkeerde en alle hulp gebruiken kon. In 't geheel zouden er zes bataljons volgen met een kompagnie mitrailleurs...

De kerels schenen niet rouwig om die verandering... Ze scholden op de Duitschers...

— We hebben te Creil de door de Boches verbrande huizen gezien! riep er een. We zullen ze krijgen nu, de pinhelmen van den keizer...!

— Instappen! klonk het en allen kropen weer gauw in de beestenwagens terug, want de trein zette zich al in beweging.

— Vive la France! Vive la Belgique! galmde het van weerskanten.

— Au revoir Dixmude! schreeuwde een Bretagner, die zijn handen als een scheepstrompet voor den mond hield.

Tot weerziens... Dixmuiden! Profetische woorden vol tragiek... Slechts een week later zouden ze op deze zelfde plaats staan, de fusiliers-mariniers, maar dan in een hel van vuur en ijzer... in het rijk van verwoesting en dood...

De trein was uit het gezicht verdwenen.

— Er komen er nog, beweerden veel menschen, en ze bleven wachten.

Nancy en Walter gingen den steenweg naar Eessen op.

— Dat is belangrijk nieuws voor uw gazet. Moet ge niet eerst naar het telegraafbureau? vroeg het meisje.

— Neen, neen... ik mag dat pas later vertellen. De censuur zou heel weinig van mijn bericht laten staan en wij behoeven de Duitschers niet door een blad te gaan verraden, dat ze de Fransche fusiliers op het lijf krijgen.

— Dat is waar ook... Onze drie gazetten, Dixmuidenaar, Gazette van Dixmuiden en De Boterkooper zijn al van 't begin stil gevallen, naar men zegt, om de censuur. Maar vreest ge nu nog voor Antwerpen? Ik heb al een veel rustiger gevoel, sedert ik die soldaten gezien heb. Ze gaan immers de onzen helpen.

— Maar ze zullen vermoedelijk Antwerpen niet meer bereiken of er in elk geval weinig kunnen uitrichten... 't Is niet met zes bataljons dat men von Bessler, zoo heet de generaal der Deutsche belegeringstroepen, verjagen zal... Trouwens al die hulp komt voor België te laat.

En Walter sprak verder over de sterkte van den vijand tot hij aan een handwijzer bleef staan. Voor zich zag men den geweldigen toren van Eessen... Rechts sloeg een weg af...

— Deze baan leidt naar Klerken, zei Nancy. En dan naar Houthulst met het groote Vrijbosch. Eenige weken geleden is er daar gevochten tusschen ulanen en gendarmen met vrijwilligers.

— Ja, die ulanen zijn stoutmoedige gasten. Ze zwermen de troepen ver vooruit en leven van wat ze krijgen of pakken.

— Er was een bende naar 't bosch van Houthulst afgezakt en ze hadden als gijzelaars twee kapucijn-paters en

den gemeentesekretaris van Iseghem meegenomen en deze op een kamer der hofstee van de weduwe Zwanepoel vastgebonden. Maar vrijwilligers en genarmen werden verwittigd en zochten de ulanen op. Er vielen nog al doden, zes van de onzen en vijftien van de Duitschers. De Belgen werden daar te Eessen met veel eere begraven. De gansche boschkant liep uit en 't volk kwam zelfs van Boesinge en Ieperen om naar de lijken der ulanen in 't bosch te zien. Te Dixmuiden bracht men eenige gevangenen en een hoop lanssen en mutsen binnen... en de menschen meenden dat er een groote overwinning bevochten was.

— De eigenlijke oorlog is al erger... Dus deze weg loopt naar Houthulst? En dan?

— O ge kunt zoo naar Staden en Roeselare, naar Poelkapelle en Langemark en Ieperen... Zoo over Eessen gaat men ook naar Roeselare.

— En Thourout?

— Ja, maar dan is 't korter al ginder over Beerst, rechts naar 't kasteel Wijwendale... waar ge op de groote baan Thourout-Oostende valt.

— Juist, juist... Al wegen naar Dixmuiden, Veurne... en dan Frankrijk in, naar 't Kanaal! En door den oorlog met Engeland is 't Kanaal voor den vijand van groot gewicht. Ik vrees al meer en meer, dat we de machtige horden langs hier ook zullen krijgen! Ik jaag u misschien vrees aan, maar gij ziet er mij een moedig meisje uit en 't is toch beter de waarheid te weten, niet waar?

— Zeker, zeker, antwoordde Nancy weer blozend.

— Hebt gij familieleden in 't leger?

— O, wij hebben bijna geen familie... Er zullen wel eenige achterneven zijn, maar die ken ik toch niet...

— En vrienden?

— O, jongens van Dixmuiden genoeg!

— Maar bijzondere vrienden?

— Neen... ge weet, vader leeft tuschen zijn boeken en oudheden en al wordt hij geacht, toch begrijpen weinig menschen hem...

— Dus ge leeft vrij eenzaam?

— O, ja...

— Dan ben ik blij de gastvrijheid van uw huis aanvaard te hebben. Want als 't moet, zult ge bij mij een helpende

hand vinden. Nancy, kom laat mij u zoo noemen, en spreek mij als Walter aan. De oorlog maakt de menschen als tot één gezin...

Het meisje was verlegen en keek naar den grond.

— Ge zult misschien aan mijn gebrek denken, vervolgde Bonte...

— O, neen, mijnheer!

't Was waar, ze had nog niet op dat lichte hinken gelet, nu ze naast hem voort stapte.

— Daardoor ben ik toch niet zwak, verzekerde haar gezelschap. En ik blijf altijd kalm, wat in gevaarlijke omstandigheden veel waard is. Zoo dus, gij moogt op mij rekenen...

— Dank u...

Ze wilde geen « mijnheer » meer zeggen, doch zijn naam vlotte toch ook nog niet over haar lippen.

— Welk een prachtige toren van Eessen! zei Bonte vol bewondering.

Indrukwekkend rees ginds het heerlijk monument op, evenals de schoone kerk, gebouwd in een tijd, toen dit dorp veel voornamer was dan Dixmuiden zelf, welks kapel dan van Eessen afhing. Maar dat was in de middeleeuwen en nu lag deze plaats daar rustig in de ochtendzon, met de grootere of kleinere huizen langs de stille straat. Aan de brouwerij van Costenoble laadde men tonnen bier op den sleeperswagen. De baas uit « De Drie Koningen », de brave Roye, maakte een praatje met een buurman.

Nancy hoorde zijn groet niet... Ze voelde wat wroeging... Had ze Raoul Magelein eigenlijk niet verloochend, toen ze zoeven beweerde geen bijzonderen vriend bij het leger te hebben? Waarom verzweeg ze zijn naam en nam ze Bonte's bescherming aan? Was ze niet ontrouw? Maar Bonte had toch van niets anders gesproken dan van hulp in moeilijke tijden... Dat was een heel verschil met liefde... Hij had immers gelijk, de Belgen vormden nu een groot gezin.

Een vroolijke stem wekte haar uit die gedachten. Uit een der woningen was een meisje toegesneld.

— Marie! riep Nancy... Hoe gaat het?

— Zeg, weet ge 't nieuws al? De burgemeester heeft orders gekregen kwartier te maken voor twee honderd Belgische soldaten.

— Hier?

— Ja... Ze zeggen, dat 't nu in onze streek oorlog zal worden... Maar er zijn over een half uur Franschen voorbij gereden!

— Ik heb ze gezien...

— Wat moeten we nu gelooven?

— Is dat zeker van de aankomst der Belgische soldaten? vroeg Bonte.

— O, ja... de burgemeester is al druk bezig met voor plaatsen te zorgen. Wij krijgen er twee... 't Zijn lansiers.

Marie Borgers was een schoolvriendin van Nancy, en dikwijls bezochten de meisjes elkander. Ze klapten nu nog een wijle en dan ging Nancy haar boodschap doen, even buiten 't dorp.

— Alles bewijst, dat ge gelijk hebt, zei ze tot Bonte.

— 't Is niet bemoedigend voor dit gewest... maar hier of verder in Frankrijk moet de botsing geschieden.

't Was al tegen den middag, toen de beide wandelaars te Dixmuiden terugkeerden. Het stadje was vol beweging... Er waren recruten aangekomen, die bij Lier verdedigingswerken gemaakt hadden, maar voor de beschieting moesten wijken. En ze vertelden nu, hoe geweldig het bij Antwerpen toeging en van welk een ontzettende kracht het vijandelijk geschut was... Te Thorhout kruisten ze de fusiliers... In 't station had een treffende betooging plaats gevonden.

Die Franschen moesten Antwerpen gaan steunen, doch te Gent wachtte generaal Pau, verbindingsofficier tusschen de geallieerde legers, hen op...

Pau had voor admiraal Ronarch ge-

wichtige mededeelingen. Antwerpen moest vallen. De Belgische divisie's begonnen reeds hun terugtocht, die bedreigd werd door de Duitschers, welke bij Schoonaarde over de Schelde drongen, en Gent meenden te nemen. De vijand moest kost wat kost opgehouden worden, door Belgische troepen, daartoe afgezonden, dan door Britten welke op weg waren... en eindelijk door de fusiliers-mariniers... En deze stapten dus te Gent uit en werden in de richting van Melle gestuurd...

Maar te Dixmuiden geloofde men toen nog bijna algemeen aan een onoverwinbaar Antwerpen, terwijl de oorlog reeds op het oude stedeke loerde...

Vader Veirle hoorde het nieuws dat Nancy vertelde en bekende, dat zijn gast niet te pessimistisch geweest was. Het meisje ging zich wat verfrisschen voor 't noenmaal en even bleef ze peinzend op haar kamer staan...

Moest ze nu niet zeer bekommerd zijn om Raoul... die in den brand van den oorlog was, bij het bedreigde Antwerpen? En als ze aan hem dacht, zag ze weer Bonte en ze hoorde hem zeggen met die zachte haar steeds ontroerende stem... « Laat ik u Nancy noemen en spreek mij als Walter aan... De oorlog maakt de menschen tot één gezin... »

Doch was het dan meer dan vriendschap, dat haar hart beheerschte? Ze had toch eigenlijk aan Raoul haar woord gegeven...

Nancy kon wel weenen... maar ze bedwong zich.

DERDE HOOFDSTUK

DE BELGEN TE DIXMUIDEN

Eenige dagen waren voorbijgegaan. Tegen den avond kwam de heer Veirle thuis en zei:

— Antwerpen schijnt gevallen te zijn. De burgemeester kreeg bevel hier plaats te maken voor 4000 soldaten.

— Belgen? vroeg Nancy.

— Ja, Oostende zit al vol met troepen.

— 't Is een algemeene terugtocht, verzekerde Walter Bonte. Of het gansche le-

ger zal kunnen ontsnappen is een andere vraag, maar nu moet ge er niet meer aan twifelen, dat het hier een slagveld of minstens een etappelijne wordt. De Duitschers moeten voor hun plannen de kanaalkust winnen... en de bondgenooten hebben er alle belang bij die hardnekkig te verdedigen. Denk eens dat de verbindingsen tusschen Frankrijk en Engeland afgesneden werden.

HET BLOEDIG IJZERLAND

DOOR

A. HANS

EEN GEZICHT OP DE VOORMALIGE SAKEN TE NIEUWPOORT

MET DOORSNIFFEN VAN FRIGATELORRAAD IS HET «NEMANDELAND»

Uitgever J. HOSTE, 36, St-Pieterstraat, Brussel